

ВАСИЛ ЦОНЕВ
ХРОНИКА ЗА ТРАГИЧНИТЕ
СЪБИТИЯ В САМОКОВСКО

chitanka.info

Извиняваме се пред читателите, че толкова късно разясняваме истината около трагичните събития в Самоков и Самоковско, но искахме да проучим фактите от всички страни, за да дадем една правдива картина на случилото се. Знае се, че отдалечаването от дадено събитие лишава описанието от известна емоционалност, но в замяна на това обективната истина печели, тъй като разстоянието във време дава отрезвяване, дава възможност да се прецени случилото се с по-хладен ум.

От всички събрани сведения, от всички разпитани, от разговор с роднини и близки на починалите и пострадалите, успяхме да си изясним хронологията на събитията и, както ни се ще да вярваме, самата истина.

Ще разкажем историята така, сякаш е видяна от един очевидец, от началото до края, с всичките мисли на пострадалите и виновниците — сякаш очевидецът е мислел вместо тях, сякаш той вместо тях е пострадал или е станал причина за нещастieto.

В часа шестнадесет и петдесет и две минути гражданинът на столицата Иван Петров Андреев, бидейки на почивка в Боровец, и не намирайки нужните му батерийки (четири на брой, малки, от волт и половина) се качва на автобуса и отива в град Самоков, където влиза в магазина за хиляда и една стоки и в гореупоменатото време (шестнадесет и петдесет и две минути) задава въпрос на щандистката на електрическите материали:

— Бихте ли ми дали четири малки батерийки от волт и половина?

В протокола на следствените власти щандистката Спасуна Станкулова Бързашка оспорва това твърдение, като обяснява, че гореупоменатият гражданин Иван Петров Андреев, влизайки в шестнадесет часа и петдесет и две минути в магазина, с бързи крачки се отправил към нейния щанд с видимо ядосано лице и тя още от самото начало, както сама обяснява, се е наежила, защото очаквала, че той ще вдигне скандал, а имала зъб на мъжа си от вчера, защото не искал да преточи зелето, и понеже гражданинът Иван Петров Андреев по походка и по начина, по който си стискал скулите, много ѝ напомнял на нейния съпруг, тя решила, без сама да знае, да му се опъне. И когато той дошъл до щанда, казал:

— Я ми дай четири малки батерийки от волт и половина, ама бързо, че ще изпусна обратния рейс!

Тя, въпреки че знаела, че такива батерийки има, под влияние на субективния фактор, а именно отказа на мъжа ѝ да преточи зелето и приликата на Иван Петров Андреев с него (мъжа ѝ), отвърнала:

— Няма!

Но при разпита на свидетелите, а именно закупчика Ване Пешов Котов и Минка Симова Симова се оказа, че Иван Петров Андреев е употребил учтива форма на искане и само от бързата му походка личало, че бърза, като отговорът на щандистката не е бил „Няма“, а — „И да бързаш, и да не бързаш, няма!“.

Това вмъкване на мнението на щандистката трябва да бъде елиминирано от протокола, тъй като всички по-нататъшни търсения показаха, че тя под влияние на субективните фактори (зеле, мъж и прочее) не дава обективна картина на развитото се. И затова продължаваме разказа така, както се доказва, че е протекъл.

Когато чул този отговор, гражданинът Иван Петров Андреев се сепнал и останал като закован. Същото направили и останалите посетители на магазина. Наистина, всеки един от вас, драги читатели, би останал като гръмнат, ако в наши дни чуе подобен отговор от щандистка, а именно „И да бързаш, и да не бързаш — няма!“.

Окопитвайки се от ужаса, обзел го при този отговор, Иван Петров Андреев надделява чувството си на обида и посочва с пръст кутийка с именно търсените от него батерийки, която стояла отворена зад гърба на щандистката.

— Ето — казал той, — имате.

Щандистката веднага отвърнала:

— Аз много добре знам какво има и какво няма и няма какво да ме учиш!

Този отговор отново хвърля в мраз и ужас посетителите. Ново окопитване от страна на Иван Петров Андреев и той отново посочва батерийките:

— Ето ги.

Щандистката се обърнала, видяла батерийките и каза:

— Тия са развалени.

— Нищо — казал Иван Петров Андреев, — дайте ми ги.

Тук вече щандистката избухнала и каза:

— Абе ти не разбра ли, че няма да ти дам ни батерии, ни материи?

При този отговор две жени, които стояли наоколо (Божура Велинова Петрова и Анна Велинова Петрова от с. Бели Искър), принадлежали. Един гражданин, чиято самоличност не бе установена, покрил очите си и казал:

— Не, не мога да повярвам!

А останалите продължили да стоят като вкаменени.

Според експертизата на лекарите, прегледали Иван Петров Андреев, последният има изумителна нервна система, която му позволила въпреки всичко да продължи започналия невероятен за наши дни диалог:

— Моля ви се — казал той, — вие нямате право да ми отговаряте така.

На което щандистката отвърнала:

— Ти ли ще ми кажеш бре?

Тук вече Иван Петров Андреев не издържал и обръщайки се към смаяното, ужасено и възмутено гражданство, викнал:

— Граждани, лишават ме от осветеното от Конституцията право да правя покупки в държавните магазини с парите си, на които има национален герб и които са спечелени с честен, осемчасов, макар и петдневен от седмицата труд.

Щандистката не изчакала реакция от страна на гражданите, а грабнала кутийката с батериите и ги запратила върху главата на Иван Андреев с думите:

— На! Яж!

Това било именно сигналът. Гражданите надали общ вик и се втурнали към щандистката. Тя също надала вик и изтърчала по стълбите, като се скрила в канцеларията на управителя. Докато гражданите разбивали вратата, тя успяла да скочи от третия етаж, където се намира канцеларията, и разбирайки накъде отива работата, не хукнала към дома си, а побягнала направо през полето и се укрила в Павликенско.

По-нататък развоят на събитията прилича на образуване на лавина. Разбивайки вратата и не намирайки щандистката, гражданите на Самоков се втурват из магазина и започват да чупят и да трошат. Изпречилият се на пътя им управител бива разкъсан на парчета. Две

щандистки, които не успели да избягат, били обесени с електрически шнурове за полилеи, след което целият магазин бил полят с газ и запален.

Новината се разнесла из целия град. Възмутеното от действията на щандистката гражданство на Самоков спира работа и излиза на улицата. Малко след това пламват останалите магазини в града. От солидарност селяните от Говедарци, Радуил и Бели Искър също подпалват местните магазини, линчувайки търговските работници с подръчни средства.

На притичалите се пожарникари от София лично председателят на градския народен съвет в Самоков забранява да гасят пламналите магазини.

— Отговорът на щандистката е позор за нашия град — заявил той — и само огънят ще го измие.

Бързо свиканият градски народен съвет решава след изгарянето на магазините на тяхно място да не се строи нищо, а да се направят открити терени, подобни на площада, стоящ на мястото на Бастилията в Париж, за поука и обещане на ухото на всички търговски работници, които биха дръзнали отсега нататък да не са учтиви с гражданите.

Спасената по чудо щандистка сега дълбоко се разкайва. И не толкова за разгромения магазин, а за зелето си, което било изнесено на улицата от разярената тълпа и газено и мачкано до пълна негодност за употреба.

— И ако ме е яд, яд ме е само за това, че като намерили мъжа ми, гражданите го вдигнали на ръце и го носили по улицата, като му викали „ура“ и „браво“, загдето толкова години живял с такава жена. Те за това ме е яд най-много.

ЗАСЛУГИ

Имате удоволствието да четете тази книга благодарение на *Моята библиотека* и нейните всеотдайни помощници.

МОЯТА БИБЛИОТЕКА

<http://chitanka.info>

Вие също можете да помогнете за обогатяването на *Моята библиотека*. Посетете **работното ателие**, за да научите повече.